

ประเทศไทย: ปกป้องสิทธิแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา 14 คน ยุติการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญา

ศาลมีกำหนดอ่านคำพิพากษาในคดีเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออกในวันพรุ่งนี้

(กรุงเทพฯ 10 กรกฎาคม 2561)—ทางการไทยและบริษัทธรรมชาติ จำกัด ควรยกเลิกการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญาโดยทันที ต่อแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา 14 คน ซึ่งถูกดำเนินคดีเนื่องจากกล่าวหาว่าบริษัทละเมิดสิทธิแรงงานอย่างร้ายแรง ฟอรัลตี้ไฟไรต์กล่าวในวันนี้ ศาลแขวงดอนเมืองที่กรุงเทพฯ มีกำหนดอ่านคำพิพากษาคดีนี้ในวันพรุ่งนี้ 11 กรกฎาคม หากศาลเห็นว่าคนงานมีความผิด พวกเขาอาจได้รับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

“คำพิพากษาในคดีนี้เป็นบททดสอบสำคัญของประเทศไทย ที่จะแสดงให้เห็นความจริงจังในการปกป้องสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารฟอรัลตี้ไฟไรต์กล่าว “แทนที่จะดำเนินคดีกับผู้เปิดโปงข้อมูลและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ทางการไทยควรสอบสวนการละเมิดสิทธิแรงงานที่เกิดขึ้น”

ในวันที่ 7 กรกฎาคม 2559 คนงาน 14 คนยื่นจดหมายร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) กล่าวหาว่า บริษัทธรรมชาติ จำกัด บริษัทเลี้ยงไก่ของคนไทยในจังหวัดลพบุรี ละเมิดพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน โดยมีการจ่ายค่าแรงให้คนงานต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด ไม่มีการจ่ายค่าล่วงเวลา และมีการยึดเอกสารประจำตัวของพวกเขา รวมทั้งหนังสือเดินทาง ในวันที่ 6 ตุลาคม 2559 บริษัทธรรมชาติ จำกัด แจ้งข้อหาหมิ่นประมาททางอาญาตามมาตรา 137 และ 326 ของประมวลกฎหมายอาญาต่อคนงาน 14 คน กล่าวหาว่าการร้องเรียนของพวกเขาที่กสม.ทำลายชื่อเสียงของบริษัท คนงานทั้ง 14 คนซึ่งประกอบด้วยชาย 9 คนและหญิง 5 คน ต่างเดินทางมาจากภาคพะโค เมียนมา

มาตรา 137 ของประมวลกฎหมายอาญากำหนดเป็นความผิดอาญาฐาน “แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน” ซึ่ง “อาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย” และกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน และ/หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ในทำนองเดียวกัน มาตรา 326 กำหนดเป็นความผิดอาญาฐาน “ใส่ความ” ผู้อื่น “ต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง” และกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และ/หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในเดือนมิถุนายน 2559 คนงานทั้ง 14 คนได้ร้องเรียนต่อสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับสภาพการจ้างงานที่บริษัทธรรมชาติ จำกัด ซึ่งเป็นฟาร์มเลี้ยงไก่ที่พวกเขาทำงาน ในวันที่ 1 สิงหาคม 2559 สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานวินิจฉัยว่า ทางบริษัทละเมิดพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน เนื่องจากไม่ได้จ่ายค่าแรงตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จ่ายค่าล่วงเวลาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น และไม่อนุญาตให้คนงานลาหยุดได้ตามกฎหมาย สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานสั่งให้บริษัทธรรมชาติ จำกัด ให้จ่ายเงินจำนวน 1.7 ล้านบาทให้กับคนงาน 14 คน ในวันที่ 19 ธันวาคม 2559 ศาลแรงงานภาค 1 จังหวัดสระบุรี มีคำพิพากษาเห็นพ้องกับมติของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และศาลอุทธรณ์ได้ยกฟ้องคำอุทธรณ์ของบริษัทธรรมชาติ จำกัด คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา นับเป็นเวลากว่าสองปีแล้วที่คนงานข้ามชาติยังไม่ได้รับค่าชดเชยที่ทางการไทยมีคำสั่งต่อบริษัท

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาที่สำคัญเพื่อปกป้องสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก ในคดีที่มีการฟ้องต่ออานดี ฮอลล์ นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิแรงงาน โดยในวันที่ 31 พฤษภาคม 2561 ศาลกลับคำพิพากษาของศาลอาญากรุงเทพ ซึ่งเคยวินิจฉัยเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 ว่านายอานดี ฮอลล์มีความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญา และละเมิดพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ทางบริษัทเนเชอรัล ฟลูต จำกัด ซึ่งประกอบกิจการแปรรูปสับปะรด เป็นผู้ฟ้องคดีนี้ต่ออานดี ฮอลล์ เมื่อปี 2556 หลังจากหน่วยงาน Finnwatch ตีพิมพ์รายงาน “Cheap Has A High Price” ซึ่งอานดี ฮอลล์มีส่วนร่วมในการเขียน และกล่าวหาว่าได้เกิดการละเมิดสิทธิแรงงานอย่างร้ายแรงในโรงงานของบริษัทที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในการยกฟ้องคดีต่ออานดี ฮอลล์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่ารายงานของ Finnwatch และการแถลงข่าวที่เกี่ยวข้อง “เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

บริษัทธรรมเกษตร จำกัดยังได้ฟ้องคดีต่ออานดี ฮอลล์เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2559 เป็นคดีหมิ่นประมาททาง อาญาและละเมิดพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ เนื่องจากการโพสต์ข้อความในโซเชียลมีเดีย ในคดีที่ทางบริษัทฟ้องแรงงานข้ามชาติ 14 คน มีกำหนดการไต่สวนเพื่อชี้มูลฟ้องในคดีนี้ที่ศาลอาญากรุงเทพใต้ในวันที่ 24 กันยายน 2561

“การดำเนินการเช่นนี้ ย่อมทำให้เห็นไปได้ว่านายจ้างกระทำการในลักษณะของการฟ้องปิดปาก อันจะทำให้ ลูกจ้างอื่นที่ถูกละเมิด ย่อมจะไม่กล้าไปร้องเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอีก” นายนคร ชมพูชาติ หัวหน้าสำนัก กฎหมาย เอ็น เอส พี ซึ่งว่าความให้แก่ลูกจ้างทั้ง 14 คน กล่าว “คำพิพากษาของศาลในคดีนี้ ไม่ว่าจะออกมาเป็น อย่างไร ก็ย่อมจะส่งผลต่อการเคลื่อนไหวของแรงงานในเรื่องสิทธิมนุษยชน และการทำงานของคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติอย่างแน่นอน”

สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกได้รับการคุ้มครองตามข้อ 19 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) ซึ่งประเทศไทยเป็นรัฐภาคี ตาม หลักกฎหมายระหว่างประเทศ การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกอาจทำได้ เฉพาะเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้ เป็นการ ห้ามอย่างมีสัดส่วน และจำเป็น เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ชอบด้วยกฎหมาย การกำหนดโทษอาญาต่อความผิดฐานหมิ่น ประมาทรวมทั้งการใช้โทษจำคุก ถือเป็นการใช้โทษที่ไม่ได้สัดส่วนและละเมิดต่อสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วยประเด็นสิทธิมนุษยชนและบรรษัทข้ามชาติ และหน่วยงานธุรกิจอื่น ๆ (คณะทำงาน) ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญอิสระซึ่งได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่จากองค์การสหประชาชาติ ให้ส่งเสริมการ เผยแพร่ข้อมูลและการปฏิบัติตามหลักการชี้ว่าแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นผลและอย่าง รอบด้าน ได้เข้าเยี่ยมประเทศไทยอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในเดือนเมษายน 2561 เพื่อประเมินการปฏิบัติตาม หลักการชี้ว่าแห่งสหประชาชาติ คณะทำงานได้เผยแพร่ถ้อยแถลงในช่วงท้ายของการเข้าเยี่ยมประเทศไทย โดยระบุว่า “รัฐบาล ควรประกันว่า ภาคธุรกิจจะไม่ใช้คดีหมิ่นประมาทเป็นเครื่องมือเพื่อทำลายสิทธิอันชอบด้วยกฎหมาย และเสรีภาพของผู้ ทรงสิทธิที่ได้รับผลกระทบ องค์การภาคประชาสังคม และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน” คณะทำงานจะเสนอข้อค้นพบเพื่อการ พิจารณาของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สมัยประชุมที่ 41 ในเดือนมิถุนายน 2562

ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2561 ผู้ชำนาญการด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติหกคน ได้เผยแพร่แถลงการณ์ ร่วม เรียกร้องให้รัฐบาลไทย “แก้ไขกฎหมายแพ่งและอาญา รวมทั้งกระบวนการฟ้องคดี เพื่อป้องกันไม่ให้บริษัทใช้ กฎหมายหมิ่นประมาทโดยมิชอบ” คณะผู้ชำนาญการซึ่งประกอบด้วยผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วย สถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน Michel Forst, ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิที่มีเสรีภาพใน การชุมนุมอย่างสงบและการสมาคม Clément Nyaletsossi Voule, ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิ มนุษยชนของผู้เข้าเมือง Felipe González Morales, ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยรูปแบบการเอาคนลงเป็น ทาสร่วมสมัย, Urmila Bhoola ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการค้ามนุษย์ Maria Grazia Giammarinaro, และประธานคณะทำงานแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและบรรษัทข้ามชาติ รวมทั้งหน่วยงานธุรกิจอื่น ๆ Anita Ramasastry

ทางการไทยควรยกเลิกการดำเนินคดีโดยทันทีต่อแรงงานข้ามชาติทั้ง 14 คน และอานดี ฮอลล์ และควรปกป้อง สิทธิในการแสดงออกอย่างเสรีและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ ฟอรัลตีฟายไรต์กล่าวว่า รัฐบาลไทยควรดำเนินการทันทีเพื่อลด การเอาผิดทางอาญาต่อความผิดฐานหมิ่นประมาท และป้องกันไม่ให้มีการกำหนดโทษจำคุกสำหรับความผิดฐานหมิ่น ประมาท

“การดำเนินคดีอาญาเหล่านี้มีจุดหมายเพื่อปิดปากบุคคลที่เปิดโปงการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้เกิดบรรยากาศแห่งความหวาดกลัวในบรรดานักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบในประเทศไทย”
เอมี สมิธกล่าว “ทางการไทยและหน่วยงานธุรกิจควรยุติการดำเนินคดีอาญาใด ๆ ต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและผู้เปิดโปงข้อมูล โดยทันทีและอย่างไม่มีเงื่อนไข”

สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

นคร ชมพูชาติ, ทนายความ, สำนักกฎหมายเอ็น เอส พี (ในประเทศไทย) +66.81.847.3086 (ไทย/อังกฤษ);
nakhonct@gmail.com

สุธารี วรรณศิริ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน ฟอर्टีฟายไรต์ (ประเทศฝรั่งเศส) +66.61.505.0211 (ไทย/อังกฤษ)

Sutharee.wannasiri@fortifyrights.org; Twitter: @SuthareeW, @FortifyRights

เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารฟอर्टีฟายไรต์ +66.87.795.5454 (อังกฤษ)

amy.smith@fortifyrights.org; Twitter: @AmyAlexSmith, @fortifyrights